

YAZ KURSLARI İYİ BİR FIRSATTIR¹

Prof. Dr. Mehmet Zeki AYDIN²

Bir yazınızda yaz kursları iyi bir fırsattır diyorsunuz bunu biraz açar mısınız?

Yaz Kur'an kursları, öğretici ve öğrenen açısından bir fırsat ve bir imkândır. Toplumda Kur'an-ı Kerim okumayı bilenlerin çoğu ilk defa Kur'an okumayı yaz kurslarında öğrenirler. Buralar, Kur'an bilgilerini ve temel dinî bilgileri almak için ilköğretim çağındaki çocukların çoğunun uğradığı mekânlardır. Bir günlüğüne de olsa birçok insanımız bu kurslara gitmişlerdir. Yaz kursları, birçok çocuğun ilk defa örgün eğitim anlayışıyla düzenli olarak, Kur'an-ı Kerim ve temel dinî bilgiler dersleri aldıkları yerlerdir. Bu çocukların çoğu daha sonradan yaygın ve örgün eğitim içinde bir daha Kur'an eğitimi almamaktadır. Bu derslerin önemini anlamak için, yaz kurslarının hiç olmadığını, eğitim görmek için hiçbir öğrencinin buralara gelmediğini düşünmek yeterlidir.

Yaz Kur'an kursları bir Türkiye gerçeğidir. Bildiğim kadarıyla yazın, okulların tatil olduğu bir dönemden yararlanarak çocuklara dinî eğitim vermek bize mahsus bir uygulamadır, dünyanın başka yerinde olduğunu da pek zannetmiyorum.

Bir Diyanet yetkilisi, 'Öyle insanlar var ki, dindarlıkları yaz Kur'an kurslarında öğrendikleri ile kalıyor.' diyor. Bu konuyla ilgili ne diyorsunuz?

Ben de bu görüşe katılıyorum. Bunu olumlu anlamda alırsak, yaz kurslarının önemi anlaşılır. Ama bu kurslar yeterli değil dersek, o da bir anlamda doğrudur. Elbette yeterli değildir ama bugünkü şartlarda bu imkan vardır; bunu en iyi nasıl değerlendiririz ona kafa yormak lazımdır.

Ülkemizde her yıl Haziran ayı gelince okullarda çocuklarımızı yaz tatili heyecanı sarar. Tatiller onların doyasıya oynamak için ipe çektikleri vakitlerdir. Elbette oyun onların en tabii hakkıdır. Yaz tatillerinde evde, bahçede, tarlada, bağda ve çeşitli iş yerlerinde çalışan çocuklarımız da vardır. Bununla beraber tatilleri, zamanı boş geçirmek değil; dinlenmek ve yeni bir çalışmaya başlamak olarak da düşünmeliyiz. Yaklaşık üç ay devam eden bu süre, yavrularımızın güzel dinimizi ve yüce kitabımızı öğrenmeleri için iyi bir fırsattır. Anne babaların ve öğretmenimizin bu fırsatı iyi değerlendirmesi gerekir.

¹ Bu röportaj, "Yaz Kursları İyi Bir Fırsattır." **Yeni Dünya Dergisi**, yıl:14, sayı:164, İstanbul Haziran 2007, ss.44-46'da yayımlanmıştır.

² Email: maehmetzekiaydin@gmail.com www.mehmetzekiaydin.com

Yaz kursları, birçok çocuğun ilk defa örgün eğitim anlayışıyla düzenli olarak, Kur'an-ı Kerim ve temel dini bilgiler dersleri aldıkları yerlerdir. Yaz kursları, bundan sonraki hayatlarında yeterli düzeyde din eğitimi alamayacaklar için asgari derecede dini bilgiler öğrenebilecekleri yerdir.

Çocuklarımızın dine, din görevlilerine, camilere, Kur'an ve din eğitimine bakışlarını etkileyen ilk mekanlar yaz kurslarıdır. Birçok çocuk belki de ilk defa camiye gelmekte ve imamlarımızla tanışmaktadırlar. Cemaatle namaz kılmakta veya kılındığını görmekteler. Bir ibadethanenin içinde bulunarak daha yakından tanımaktadırlar. Minber, mihrap, kürsü, müezzinlik, minare gibi caminin bölümleri dahi onlar için bir merak konusu olmaktadır.

Yaz kurslarında zamanın az olması sebebiyle bu kısıtlı zaman nasıl verimli hale getirilebilir?

Öncelikle azlık çokluk görecelidir. Neye göre az, neye göre çok bunu belirlemek zordur. Bilindiği gibi, din kültürü ve ahlak bilgisi dersi ilköğretim okullarında hafta iki saat liselerde haftada bir saatten olarak okutulmaktadır. Bütün bu derslerin toplamı, yaklaşık iki ay haftada beş gün devam eden yaz kursundaki sürelerden daha azdır. Okullardaki din derslerinde Kur'an okuma dersi olmadığını da düşündüğümüzde yaz kurslarının önemi daha iyi anlaşılacaktır.

Verimli hâle getirmek için, anne babalar ve din görevlileri olarak bunun önemini takdir etmeli ve nasıl değerlendirebiliriz, diye düşünmeliyiz.

**Sadece eğitime değil karakter eğitimine yönelik neler yapılabilir?
Yaz kursunda ne tür etkinlikler yapılabilir?**

Yaz Kur'an kurslarının çocuklarımızın karakter gelişimlerinde, görerek öğrenmelerinde, dinî yaşantının gözlemlenmesinde önemli bir yeri vardır. Bu kurslar, çocuklarımızın cami merkezli kaynaşmalarını sağlar; yeni dostluklar kurmalarına vesile olur.

Öncelikle, dinin ahlakî yönünün önemini takdir etmek gerekmektedir. Yani din namazdan ibaret değildir. Namaz dinin direğidir. Namaz insanı kötülüklerden alıkoyar. O hâlde kötülükleri ve kötülük yerine yapacağımız iyilikleri, sevap yollarını öğrenmek gerekir. Genelde hocalarımız dinin ibadetle ilgili esaslarını öğretmeye ağırlık verip, ahlakî yönünü ihmal ediyorlar. Bunun için ben diyorum ki, çocukların sadece zihinlerini doldurmaya uğraşmayalım, aynı zamanda gönüllerini de dolduralım.

Nasıl bir müfredat takip etmeli?

Kur'an kurslarının müfredatı Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından belirlenmiştir. Bunu uygulamak yeter. Ancak bu müfredatı uygularken biraz esnek davranmak gerekir. Esnek davranmak demek; her öğrenciyi ayrı ayrı ele almak ve onun ihtiyaç, ilgi, yetenek ve seviyesine göre yani öğrenci merkezli veya öğrenciye göre ilkesine göre hareket etmek gerekir. Bence din görevlileri, öğretim yöntemleri konusunda takviye edilmeleridir.

Burada üzerine basa basa ya da ısrarla ilahî söyletmenin gereğinden bahsetmek istiyorum. Bol bol ilahî söyletelim; ilahî koroları kuralım. Yani hergün bir ilahî öğrenmeleri çok önemlidir. Kısaca bunu şöyle ifade ediyorum: 1 ilahî söylemek = 1saat derse. Yani bir ilahî bir saat ders kadar etkilidir. Maalesef din görevlilerimiz bunu ihmal ediyorlar ve bunun gerekçesini de vakit yetmiyor şeklinde dile getiriyorlar. Ama yanlış düşünüyorlar. Bir daha tekrar ediyorum. Önemli olan çocuğun zihnini doldurmak değil, gönlünü doldurmaktır. Bunun bir yolu da ilahî söyletmektir. İlahî söyletmek bir keyif değil bir ihtiyaçtır.

Ailelere düşen vazifeler nelerdir?

Bu kurslarla ilgili anne babalara, şunu söyleyebilirim; Bu bir fırsattır ve bundan yararlanmak için çocuklar mutlaka camilere, Kur'an kurslarına gönderilmelidir. Mümkünse bizzat elinden tutarak götürülmeli ve devam edip etmediği kontrol edilmelidir. Çocuğun itirazlarını dinlemeli, gerekirse onları gidermeye çalışmalı ancak, çocuk itiraz ediyor diye 'kursa gitme' dememelidir. Bu kurslara ilk haftalar devam eden bazı çocuklar yarıda bırakılmaktadırlar, buna veliler meydan vermemelidirler. Hatta başka bir şehre gitseler bile birkaç günlüğüne de olsa orada da çocuklar kursa devam etmelidir. Anne babalar bu işi takip etmeli ve çocukların kursa devamlarını sağlamalıdır. Gerekirse abartılı olmamak üzere, Kur'an'a geçince veya hatim edince küçük hediyeler alabilirler.

Hocaların çocuklara yaklaşımı nasıl olmalı? Çocuklara dini hayatı, camiyi Kuran-ı Kerimi sevdirmek için ne yapmalı? Öğreticilere tavsiyeleriniz nelerdir?

Bu kurslar hem çocuklar için hem de din görevlileri için bir fırsattır. Bu kurslarda, çocuklara sadece Kur'an'ı yüzünden okumayı öğretmek yerine, dini bilgileri, ahlak ilkelerini, peygamber sevgisini öğretmeye çalışmak daha faydalı olacaktır. Kursları sadece dinî bilgi öğretilen yerler olarak da değerlendirmemek gerekir. Önemli olan buralara gelen çocuklarımızın dini, camiyi, din görevlilerimizi sevmeleridir.

Bu imkân ve fırsatın daha verimli geçmesi için din görevlilerimize aşağıdaki tavsiyelerde bulunmak istiyorum:

- 1.Öncelikle, yaptığımız işi, bir hizmet ve Allah rızası için ibadet niyetiyle yapalım.
2. Öğrencilerimizin tatil haklarını keserek kursa geldiğini unutmayalım.
- 3.Kursun ilk gününde daha önceden ilan ederek güzel bir açılış töreni yapalım. Sonunda da mezuniyet veya hatim gibi bir veda programı yapalım.
4. Hz.Peygamber (AS), nazik ve kibardı, güler yüzlüydü, bağırıp çağırmazdı, âlemlere rahmetti, bağışlayıcıydı. O'nu örnek alalım.
5. Caminin ve sınıfın kapısından girerken güler yüzle ve neşeyle girelim.
- 6.Hemen bir hafta içinde öğrencilerin tüm yanlışlarını düzeltmeye kalkmayalım.
- 7.Tüm öğrencilerimize adaletle davranalım. Öğrenciler arasında ayırım yapan öğretmenler asla sevilmezler.
8. Dersler 40 dakikadan uzun, teneffüsler ise 10 dakikadan kısa olmasın. Derse giriş ve çıkış saatlerine dikkat edelim.
- 9.Öğrencilerimize dua etmeyi ihmal etmeyelim. Bazı dualarımızı, onların duyacağı şekilde yapalım. Bazen de birebir kendilerine özel dua edelim
- 10.Bilgisayar, güzel ve renkli resimli kitaplar, boyama kitapları, CD vb. ders araç ve gereçlerini kullanalım. Bütün bunları bulamazsak bile, yazı tahtasını mutlaka etkin bir şekilde kullanalım.
- 11.Şartlar uygun olursa ders saatlerini, öğrencilerin en az bir vakit (öğle veya ikindi) cemaatle namaz kılacakları şekilde ayarlayalım.
12. Zaman zaman ödülleri verelim. İmkânlarımız ölçüsünde camide devamlı şeker, lokum, sakız, bisküvi, kitap, dergi, kalem, defter, başörtüsü, tespih, takke gibi küçük ikramlar bulunduralım.
13. Sure ve duaları topluca okutalım.
14. Sosyal kültürel etkinlikler yapalım.
- 15.Çocukların oyunlarına engel olmayalım.
- 16.Öğrencilerimize camiye ve bölümlerini gezdirerek tanıtalım. Camilerin öneminden, imam ve müezzinin görevlerinden, cami ve cemaat adabından bahsedelim.

17.Dersi anlatmayalım, işleyelim. Dersi anlatmayıp işlemek demek, derslerde öğrenci merkezli aktif öğretim yöntemleri uygulamak demektir. Örneğin, dramatizasyon, örnek olay incelemesi, eğitsel oyunlar vb. yöntemleri uygulayabiliriz.³

³ Aktif öğretim yöntemleriyle ilgili Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından tavsiye edilen ve Nobel Yayın Dağıtım tarafından basılan Mehmet Zeki Aydın'ın Din Öğretiminde Yöntemler ve Ahlak Öğretiminde Örnek Olay İncelemesi Yöntemleri kitaplarından faydalanmak mümkündür.